

Učenje u zajednici u Norveškoj

Norveška ima značajnih iskustava u učenju u zajednici: to je pristup učenju koji koristi lokalne gospodarske aktivnosti, razvija svijest o povijesti i kulturi lokalne zajednice, te sva ta znanja prenosi na djecu i mlade, kako bi ih učinkovitije primjenjivali u životu. Gradske i seoske škole, kao i dječji vrtići, naveliko koriste znanja i iskustva iz svoje najbliže okoline. Karl Jan Solstad i Anne Sofie Skogvold govore o razlozima zašto, a Wenche Rønning opisuje kako seoski vrtići kod najmlađih razvijaju osjećaj vrijednosti i razumijevanja lokalne zajednice.

Je li uloga današnje škole - jačanje lokalnih zajednica u globaliziranom svijetu?

Karl Jan Solstad

Nekad je bio slučaj da su dominantne institucije za socijalizaciju djece i mladeži bile njihova obitelj, škola, lokalna zajednica, te radna svakodnevnica. Danas je na globalnoj razini - dotok elektronskih informacija i utjecaja na mlade toliki, da postaje jedan od glavnih izvora saznanja, stavova i društvenih vrijednosti. Putem televizije, videa, filmova, i računalnih igara djeca su danas izložena izmišljenim likovima i osobama, koji su proizvod urbanih i bogatih - posebno američkih sredina. Dotok informacija i iskustava stiže pred djecu izravno, redovito bez prethodnog 'filtriranja' obitelji, vršnjaka ili učitelja. Ovakva je situacija više-manje posvuda, bilo da se radi o selu ili gradu, Oslu ili Ateni.

Kako je veliki dio tog 'znanja' i novih trendova stvoren u gospodarskim, društvenim, političkim i kulturnim centrima moći, velikim gradovima, obično se ti urbani kulturni elementi i način života prenose putem masovnih

medija. Pritom su male društvene zajednice u malim i slabo naseljenim područjima najosjetljivije na ove pritiske i lakše gube svoj lokalni identitet. Ne samo da su vanjski pritisci postali snažniji zadnjih godina, već su i mogućnosti interakcije lokalnih zajednica sve manje i sve slabije. Ljudi više ne rade zajedno na iste načine, a u mnogim lokalnim zajednicama više i nema tradicionalnih mjesta susreta ljudi u lokalnim trgovinama, pošti, gostionici, banci, školi.

Iako su ovi trendovi zadnjih godina porasli posvuda, u Norveškoj već neko vrijeme postoji zabrinutost oko ovakvog razvoja događaja i mogućih posljedica. U sedamdesetim godinama 20. stoljeća, nakon što je produljeno obvezno osnovno školovanje, izražena je zabrinutost zbog povećanja broja mladih koji su radi produljenja školovanja postali skloniji životu u urbanim naseljima. To je na otocima Lofoten dovelo do nastanka projekta kojemu

je cilj bio spriječiti mlade da sudjeluju u zimskom izlovu bakalara, o čemu je uvelike ovisila egzistencija lokalne zajednice.

Nadalje, istraživači su ukazali da u redovnom srednjoškolskom obrazovanju nedostaje sustavnog načina privlačenja učenika, kao i akcija kojima će se potaknuti širenje lokalnih znanja koje učenici iz tih sredina već posjeduju, te da općenito nedostaje strategija kojima bi se poticali stavovi, vještine i saznanja potrebna za napredak lokalnih zajednica kojima ovi učenici pripadaju. Ovo je dovelo do poziva na stvaranje nacionalnih kurikuluma, koji predviđaju korištenje lokalnih znanja i rješavanje situacija iz same zajednice. Prema odredbama nacionalnog kurikuluma iz 1987. godine 'Lokalna je zajednica, njezin prirodni okoliš i lokalno gospodarstvo, važan dio školskog okruženja za učenje.'

Danas su obrazovni napori usmjereni na razvoj stavova, znanja i vještina mladih, s ciljem da oni preuzmu inicijativu u traženju i stvaranju prilika za zaposlenje. Ovakva se obrazovna politika naziva obrazovanjem za poduzetništvo ili obrazovanjem za inovacije u gospodarstvu. Korištenjem što većeg broja resursa koji postoje u lokalnim i regionalnim zajednicama i na tržištu, povećava se mogućnost stvaranja novih radnih mjesta u tim regijama. Takva lokalna znanja i iskustva možemo nazvati specifičnim poduzetničkim kvalifikacijama. Kad se takve poduzetničke sposobnosti podudaraju s kreativnošću i radoznalošću, radnim i suradničkim elanom, prihvaćanjem poslovnih neizvjesnosti, postojanjem motivacije za uspjeh, itd. - onda je još veća šansa za uspješnu poduzetničku inicijativu pojedinca ili grupe. Konačno, ako se specifične i opće poduzetničke kvalitete

kombiniraju s jakim osjećajem za lokalni/regionalni identitet i osjećajem 'pripadanja', šanse da poduzetništvo i stvaranje novih radnih mjesta postanu stvarnost u tim su lokalnim zajednicama i regijama daleko veće.

Sljedeće tri strategije ili aktivnosti koje inicira/provodi odgojno-obrazovna ustanova posebno su važne u pripremi budućih poduzetnika u njihovoj zajednici:

- Korištenje autohtonih pedagoških materijala u cilju razvoja lokalnog identiteta i osjećaja pripadnosti, kao i razvoja specifičnih poduzetničkih vještina.
- Primjena aktivnih pristupa u učenju, npr. tematsko ili integrirano poučavanje (rad djece na projektima) kojima bi se potaknule poduzetničke vještine i kvalitete, kao što su kreativnost, znatiželja,

suradnja, inicijativa, i spremnost na preuzimanje rizika.

- Zajednički projekti mogu potaknuti specifične, ali i opće poduzetničke kvalitete.

Analize nacionalnih kurikuluma Švedske (Johannisson & Lindmark, 1996.) i Norveške (Solstad, 2000.) uvjerljivo pokazuju kako oni uvažavaju ove prioritete u primijenjenom kurikulumu. Da bi obrazovanje imalo takvu ulogu, treba zadovoljiti dva preduvjeta. Prvo, u takvim lokalnim zajednicama moraju postojati odgojno-obrazovne ustanove, i drugo, te ustanove moraju imati mogućnost rada koji pogoduje prosperitetu malih lokalnih zajednica i slabo naseljenih područja.

Karl Jan Solstad je viši istraživač na Institutu za istraživanje Nordland.
karl.jan.solstad@norsk.no

